

ર. ૮૬૪ થા ૨૭

૬૫૦૦

ગુજરાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

પા વર્ષ—બાર માસનો વરતારો.

રૂમાં સવાસો ટકા ફેરફાર થાશે.

ચાંદીમાં બાર ટકાનો ફેરફાર થાશે.

ગોળમાં પોણાસો ટકાનો ફેરફાર થાશે.

ઘીમાં પાંચ ટકા જેટલો ફેરફાર થાશે.

ઘઉં, ચીં, એરડી, બાજરા, સીંગદાણા, જુવારમાં ફેરફાર પંદર ટકાનો થાશે. કરીઆણું વગેરેમાં મોટો ફેરફાર થશે. આ બધે બાર માસનો વરતારો છે. પછી તો પરમાત્માના હાથમાં મેં મોલુંને મરણ કાઢના હાથમાં નથી.

સંવત ૧૯૭૩ ના વર્ષમાં શુ' શુ' બનાવો બનશે.

સંવત ૧૯૧૭ એક્ટોબરની ૧૫ મી તારીખ થી, રૂ, સૈર, કરીઆણું વગેરે તેજ થાશે કે મંદી તે હમને પુછવું થોડી મુંડીમાં જેને વેપાર કરવો હોય તે કમાવું હોય તો જે પરમાત્માનો આસરો હોય હમને પુછવા આવજો. અનાજ ઘી, ગોળ, અળસી, સરસી. સુતર, કાપડ દરેક ચીજમાં સંવત ૧૯૭૩ ના બાદરવા સુદી ૧ થી બજાર તેજ રહે પછી તો પરમાત્માના

હાથમાં. તેથી કરીને જો લાઇઓ સટો કરે તો વીચારીને કરજો અંગ ઉપર વેપાર વચલા વાંધાવાળાને કરવાનો વખત બહુ ભારે પડશે. તોંતેરના વરસમાં વેપારીઓને અથવા સટોડીયાને વેપાર કરવો તે વિચારીને ચાલવાનું છે. તેથી કરી આવતા વરસમાં અસાડ સુદી ૧ થી કાઠપણુ રીતે કાઠ જાતનો સટો અથવા વેપાર કરે તો ધ્યાનમાં રાખજો. વિચારીને ચાલજો. હાલ ધડીયે આપણા હિંદુસ્તાનમાં બાર આના સટો ઉપર છે અને ચાર આના મજુરી કરીને પોતાનું પેટ ભરે છે. હાલના વખતમાં હિંદુસ્તાનમાં જેમ શ્રીમંત લોકો દરેક જાતનો સટો કરે છે તેમ મેતા મુનીમો પણ કરવા માંડ્યા છે. તેથી કરીને વેપારીઓને તથા દુકાનદારોને તથા પેઢીવાળાઓને હવે બધું બધું રાખીને ચાલવાનું છે. હાલનો જમાનો એવો આવ્યો છે, કારણ કે શ્રીમંતોને આટલું બધું ધન છતાં જીવને સજુરી મળે નહીં, તેથી કરીને દરેક વેપારીઓને તથા દરેક દુકાનદારને તથા પેઢીવાળાઓને તથા મુકાદેમોને તથા આડતીયાઓને માણસો તથા મેતા મુનીમ જો બાર મહીને ખાતાપીતા બસો રૂપિયા નહીં બચાવે તો અતે શ્રીમંતોને ભારે છે. તેથી કરીને જો વિચારીને નહીં ચાલો તો માણસો તથા મેતા મુનીમો આપણા હિંદુસ્તાનમાં સટો કરવા શીખશે. અથવા ચોરી કરવા શીખશે. અથવા જેમ રાંડવામાં ખોટ નથી તેમ દીવાળુ કાઢવામાં અથવા ચોરી કરવામાં ખોટ નથી તેથી કરીને હવે જમાનો બહુ બારીક છે માટે વીચારીને ચાલો. જો આ વરસનો અમારો વરતારો લોકોને ધ્યાનમાં ઉતરે તો ચોપડીમાં છાપેલ અમારા એડ્રેસે મલવું.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[गुजराती व पीराबिद विभाग]

अनुक्रमांक: ५५४२- न्यायिक

पुष्पकलं नाम ८१२ भास्वतो वरणाशे

विषय : १. अर्थशास्त्र

શ્રીમંતોએ આ દુનિયાની અંદર શું ખર્ચ કામ કરવાનું છે તેની વીગત:-પોતાનું કુટુંબ અભિમાન અથવા નાત અભિમાન, સ્વદેશ અભિમાન, જાત માણસની પરીક્ષા, જીવદયા અથવા કષ્ટતરની ચણ અથવા પાંજરાપોણ. શ્રીમંતો નર અથવા નારી જેને પરમાત્માએ લક્ષ્મી આપેલી છે, અને જેને ઉપલી દયા નથી તેણે વૃથા જન્મ ગુમાવ્યો છે.

બ્રાહ્મણના હાથમાં તો બગવાને સોનાનો વાટકો આપેલ છે પણ પુરૂષો તથા સ્ત્રીઓ આપણા હિંદુસ્તાનમાં જેનાથી હાથ લાંબો ન થઈ શકે અથવા જે ગરીબ માણસ હોય, કાંઈ કામમાં ઉત્તજન કરે અથવા જે માણસ પોતાનું કેમ પેટ ભરતો હોય તેની સ્થિતિ શ્રીમંતો જેને સુખ ને દુઃખ માથે પડ્યું હોય અને જેને હૃદયમાં બંને પરમાત્માની કૃપા હોય તેજ જાણે તેમાં ગુપ્ત રીતે કામ કરવું તેમાં કોઈ મેતા મુનીમ તથા બાયડી છોકરા અથવા કોઈપણ વાત જાણે નહીં એવી રીતે ધરમ અથવા સ્વદેશ અભિમાન રાખશો તોજ સુખી થાશો.

પ્રભુનું ધ્યાન ધરવા વિશે.

મંગળ સંસક. (રાગ સમયાનુસાર.)

અજન્મા અજરામર કેરું, પ્રીત થકી તો ધ્યાન ધરું;
 ગૌરી શંભુ નામ લઇને, કારજ સધળા હું આદરું. ૧
 ઇષ્ટ મારો સાચો શંકર, નિશ્ચિન તે મનથી ઉચરું,
 સાકાર સ્વરૂપને અંતરઆણી, પ્રીત થકી હું સ્તૂતિ કરું. ૨
 ગૌરી સંગે રાખી અંગે, મસ્તક ગંગે ભસ્મ ધરા,
 તાલ અંગે વાદ્ય મૃદંગે, ચંદ્ર લલાટે કષ્ટ હરા. ૩
 પરશુધર પન્નગધર હરહર, ડમરૂ શૃંગી નાદ કરા,
 રૂઢમાળ ધર, સર્પહાર ધર, સિંહખાલધર, વિષધરા. ૪
 શ્મશાને આસન શુભ સ્થાપ્યું, જંગલ મંગલ દુષ્કા સદા,
 માયા મોચન, છો ત્રિલોચન, ગુણ તમારા ન ભૂલું કદા. ૫
 સગુણ સેવા ભાવે કરાવો, નિર્ગુણ નિરંજન નામ રેણાં,
 પામર પ્રાણી જૂલે તેમાં, ગુણ તમારા ન જાય કલાં. ૬
 પ્રીત ધરી આ અર્જ કરી છે, ચિત્ત ધરીને મેહેર કરો,
 લક્ષ્મણિ આ કૌતક કેરી, સત્વર આવી સહાય્ય કરો. ૭

ઝાહરા.

નનૂમી ખરો એક છે તે ખુદા
 રજકનો બખશનાર છે જે ખુદા
 સખખ તું જવાદે હવે એ જિકર
 પડી છે મને પેટ કેરી ફિકર”

હસનને સુણી ફાતમાંએ ઠણું:
 “ ધણું આપણે દુઃખ જગમાં રાણું
 સુખી કાંઈ દહાડે થશું કે નહીં
 મને પૂછવાને ગમે છે અહીં
 હસન જન, જે હોય જરની ફિકર
 અદા તે કરશ ગાંઠથી હું મગર
 મને, પૂછવાની ખસમ દે રંગ
 નહીં તક પિણમાં મળે એ મળ
 જરા હું પુછું તેહને એહવું
 નસિય ઝાહરાનું હશે કેહવું
 જરા તો ખબર કાંઈ મુજને પડે
 ગ્રહો કાંઈ યુરા અગરએ નડે
 નજૂમી બધું જે નહીં જાણશે
 ખરી રાહ પરથી જરા તાણશે ”

(છપય.)

ધિરજ રાખવા વિશે.

“ કાંઈ દિન અમૃત અહાર, કાંઈ દિન લૂખી ભાણ,
 કાંઈ દિન પડવું પાય, કાંઈ દિન અડવા વાણ;
 કાંઈ દિન સુંદર સેજ, કાંઈ દિન બુપર પડવું,
 કાંઈ દિન વિવાહ હોય, કાંઈ દિન દુઃખથી રડવું;
 કાંઈ દિન રણવું રીઝથી, કાંઈ દિન ખોવા દામને,
 શામળ હિમ્મત નવ હારિયે, સંભારી શ્રીરામને,

કદિ ચડવા સુખપાલ, કદિ શિર ભાર ઉચકિયે,
 કદિ ભોજન બહુ ભાત, કદિ અન્નવિના અટકિયે,
 કદિ પંચ પોશાક, કદિ કૌપીનભર જઇયે,
 કદિ સેવક નિજ સાથ, કદિ કિંકર પણ થઇયે,
 કદિ આપ સદાવ્રત આપિયે, કદિ આપણુ કર જોડિયે,
 શામળ કહે સમરી રામને, છતાં હિમ્મત નવ છોડિયે.

પૈસાની મહત્તા વિશે.

પૈસે બિન આપ કહે, પુત હય કપુત મેરો,
 પૈસે બિન લાઇ કહે, મેરો દુઃખદાયી હયે;
 પૈસે બિન ઘરકી સ્ત્રી, કરે નહીં મુખસેં ખાત,
 પૈસે બિન સાસુ કહે, નકટો જમાઇ હય;
 પૈસે બિન કાકો કહે, કાહેકો ભતિજો મેરો,
 પૈસે બિન સખી કહે, કાહેકી સગાઇ હય;
 કહે મલુખદાસ, પૈસા રખ તેરી પાસ,
 પૈસે બિન નર તેરી, કાહેકી બડાઇ હય.

દ્વેષ ન કરવા વિશે.

અકારણુ દ્વેષ કરે, ઇર્ષ્યામેં અંગ જળે,
 રંગ દેખી રીઝે નહીં, દષ્ટિ દોષ ખડો હયે;
 આપકો ન સરે કાળ, પરકો કરે અકાળ,
 લોકનકી છોડી લાજ, અસ્ત્યામેં અડયો હયે;

મન બાની કાયા કર, ઔરનકુ સતાવે શર,
કામ કોષ હો હજુર, બિાધને કયું ધડયો હય;
કહત હય કવિગંગ, શાહન કે શાહ શર,
દુનિયામેં દુઃખ એક, દુરિજન કો બડો હય.

મુરખને શખામણુ આપવાથી કાજ સરે નહિ તેકા વીશે.

ખરકો તુરગ ન નીપજે, સાજે અતિસેં સાજ;
પુવડ હોય ન પાંધમની, કગવા બને ન બાજ;
કગવા બને ન બાજ, કાચ કંચન નહીં હોવે;
મર્કટ ગલમેં હાર, જાય જંગલમેં સોવે;
કથે સુકવિયા કાન, સ્વભાવ ન પલટે નરકો;
સા અતિસેં સાજ, તુરગ ના નિપજે ખરકો.

દુઃખમાં ધીરજ રાખવા વીશે.

દમયંતી સીતા સતી, દ્રૌપદી ભયે દુઃખપાત્ર;
તિનકે દુઃખકો તોલ કર, તવ દુઃખ હય કુન માત્ર. ॥ ૧ ॥
સુની દુઃખી જનકી કથા, આપ બિપત્તિ બિચારી;
દુઃખકે છોંસ ગુજરિયે, ધીરજ ભરમેં ધારિ. ॥ ૨ ॥
સુખ પીછે દુઃખ આત હય, દુઃખ પીછે સુખ આત,
આવત જાવત અનુક્રમહિ, જ્યોં જગમે દિન રાત. ॥ ૩ ॥
જબલોં બિપરિત દેવ હે, તબલોં ધીરજ ધાર;
ઘે હે અનુકુળ દેવ તબ, પૈ હો સુખ અપાર. ॥ ૪ ॥
મનકો દુઃખ મનમેં રખો, ન કરો બદન બિલાપ
દુર્જન હરખે દેખિ કે, સ્વજન ધરે સંતાપ. ॥ ૫ ॥

કળીયુગનો દેખાવ.

રાજનકી રીત ગઈ, પંચકી પ્રતીત ગઈ,
અયતો અનીત સોં, અનીત હોંન લગી હય;
પુણ્ય ગયો પૂરવ, પ્રતીતિ ગઈ પચ્છમકો.
દયા ગઈ દખનકો, ધર્મોત્તર (કા) ધાયો હય;
શરમ ગઈ સરિતા, ભરમ ગયો હય ભાગ,
આયો ઔર બેઠો, કાહુ વિરલો ઠરાયો હય.

સત્તાનો દુરોપયોગ કરવા વીશે.

કોટવાલ બનકે બેઠાયા, સદ્ર હો દુકરર,
ફાંસી કે કરે, હળરો ઔર કાંપે ચોર થરવર,
આયા ફળગા મિરગા શસદમ છડી ઉઠે,
કુટવાલી ઔર સદારત, સખ હો ગઈ હવા નર;
દોદિનકા ખોપ, ઔખનરા ઔર દર હવાતો ફિર કયા.

કલિકાલનો મહિમા.

થોડો જોધ અપરાધ, મંદિરિયાને મારે;
બલવંતોનો બાધ, કરી શકે નહીં ક્યારે;
વરનાવે નહીં ધર્મ, રૈયત જનનો રીતે;
પોતે પણુ સત્કર્મ, કરે નહીં કો દી પ્રીતે;
ઉત્તમ જનને આંચ, વિષયો નિત્ય દમતા;
વર્ષ ચાર કે પાંચ, એટલામાં આયમતા;

